

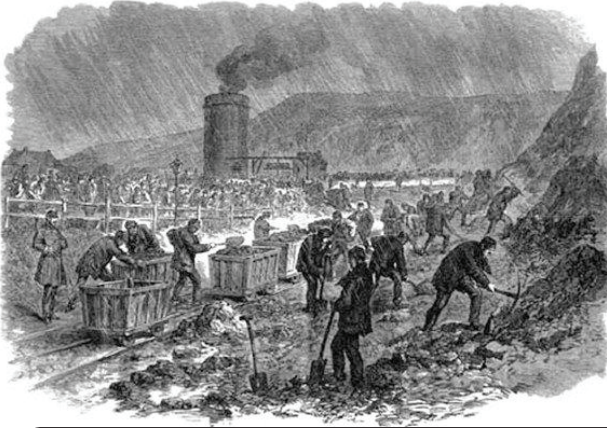
BESİN SESİ

BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANI

MAYIS 2015

ÇÖKÜK ALTINDAKİ YİNE BİZDİK MADEN OCAĞINDA

1698'de buharlı makinanın icadı ile, kömürün, demir-çelik üretiminin, demiryollarının ve buharlı gemilerin ana gıdası haline gelmesiyle kara tarih de başladı... Yer üstündekilere çağ atlatan kömür, yerin altındakilere aynı cömertlikle davranmamış, madenlerde zorla çalıştırılan köleler yada geçim derdiyle çalışmak zorunda kalan modern kölelere sefalet, amansız hastalıklar ve korkunç ölümler getirmiştir. Devletler ve sermayedarlar daha fazla kömür ve kar hırsıyla yanıp tutuştukça, daha çok madencinin de öldüğü bir tarih ortaya çıkmış, özellikle Türkiye gibi ülkelerde bu tarih halen yaşanmaktadır.

TÜRKİYE'NİN KARA TARİHİ

Sadece Cumhuriyet döneminde, 1941 yılından bu yana maden kazalarında dört bine yakın kişinin hayatını kaybettiği ülkemizde, 1947 yılında 121, 1955 yılında 122, 1983 yılında 145 maden işçisi hayatını kaybetmiştir.

7 Mart 1983: Zonguldak'ın Armutçuk beldesindeki taş kömürü ocağında meydana gelen grizu patlamasında 103 işçi hayatını kaybetti.

7 Şubat 1990: Amasya'da, Yeni Çeltek Kömür İşletmesi'ne ait maden ocağında meydana gelen grizu patlamasında 3 işçi yanarak, 65 işçi ise göçük altında kalarak hayatını kaybetti.

3 Mart 1992: Zonguldak'ın Kozlu ilçesindeki taş kömürü ocağında meydana gelen zincirleme patlamalarda 263 madenci hayatını kaybetti.

26 Mart 1995: Yozgat'ın Sorgun ilçesinde, Matsan Madencilik Şirketi'ne ait kömür ocağında grizu patlaması sebebiyle meydana gelen kazada 38 kişi göçük altına kalarak can verdi.

22 Kasım 2003: Karaman'ın Ermenek ilçesinde, özel bir firmanın işlettiği kömür ocağında grizu patlaması sonucu 10 işçi hayatını kaybetti.

8 Eylül 2004: Kastamonu'nun Küre ilçesinde bulunan yeraltı bakır ocağında, cevherin nakledildiği 150 metre uzunluğundaki bandın alev alması nedeniyle meydana gelen yangında, oluşan karbonmonoksit ve diğer zararlı gazların etkisiyle toplam 19 kişi hayatını kaybetti.

10 Aralık 2009: Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesindeki maden ocağında, 19 işçi grizu patlaması ile oluşan göçük

sonucunda hayatını kaybetti.

23 Şubat 2010: Balıkesir'in Dursunbey ilçesine bağlı Odaköy'de, toplam 47 kişinin çalıştığı maden ocağında meydana gelen grizu patlamasında 17 kişi öldü, 30 kişi yaralandı.

17 Mayıs 2010: Zonguldak'ta, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi'nin işlettiği kömür madeninde grizu patlaması ve oluşan göçükler sebebiyle 30 kişi hayatını kaybetti.

7 Temmuz 2010: Edirne'nin Keşan ilçesine bağlı Küçükdoğanca köyündeki madende çıkan yangın ve oluşan göçük sebebiyle 3 kişi hayatını kaybetti.

8 Ocak 2013: Zonguldak'ın Kozlu ilçesinde, Türkiye Taşkömürü Kurumu'na ait kömür ocağında metan gazı patlamasının yol açtığı göçük sebebiyle 8 işçi hayatını kaybetti.

13 Mayıs 2014: Manisa'nın Soma ilçesinde, Soma Holding tarafından işletilen kömür ocağında meydana gelen patlamada, madende yangın çıktı ve çok sayıda madenci içeride mahsur kaldı. Faciada toplam 301 kişi hayatını kaybetti.

28 Ekim 2014: Karaman'ın Ermenek ilçesinde bulunan kömür madenini su basması sonucu 18 işçi hayatını kaybetti.

KÖMÜRLE İLK TANIŞMAMIZ...

Türkiye'nin kömür madeni ile tanışması 1827 yılına dayanmaktadır. Padişah II. Mahmut için Liverpool'da yapılan buharlı geminin İstanbul'a gelişi gemide yakıt olarak kullanılan ve Osmanlı'da henüz bilinmeyen kömürle ilgili padişahın taşkömürü aranması emri vermesi ile başladığı söylenmektedir. İlk kömür ocakları İngilizler tarafından 1840'larda Ereğli ve Amasra'da açılmıştır. Sonraki yıllarda, ısınma aracı olarak da kullanılmaya başlanması, kömürünü önemini daha da arttırmıştır. Hızla büyümeye başlayan Zonguldak'ın Karaelmas diyarı olması da o dönemlere dayanmaktadır. Kömürün artan önemi üzerine Osmanlı hükümeti 1860'lardan itibaren kısa aralıklarla maden nizamnameleri yürürlüğe koymuş olmakla birlikte, bu nizamnamelerin temel amacı işçilerin korunması değil, kömür üretimini artırmak olmuştur.

Osmanlı maden işçileri II. Meşrutiyet'in ilan edildiği 1908'den sonra örgütlenmeye ve sendika kurmaya yönelmiş, Selanik maden işçileri İslam ve Rum Osmanlı Amele Derneği'ni kurarken Ereğli ve İstanbul'daki maden işçileri de bu dönemde sendikali olmuşlardır. 1863'te Zonguldak, 1895'te Ereğli madenlerinde ücretlerini alamadıkları gerekçesi ile ilk madenci grevleri başlamıştır.

Madenlerde zorunlu çalışmaya yönelik en çok tartışılan düzenleme 1867 tarihli Dilaver Paşa Nizamnamesidir. Maden Nazırı Dilaver Paşa öncülüğünde hazırlanan 100 maddelik nizamname, padişah onayından geçmemiş ve yasalaşmamıştı ama askeri ve ekonomik açıdan kömür üretimine verilen önem, düzenlemenin bir teamül halini alarak Ereğli ve civarında yıllarca uygulandı. Dilaver Paşa Nizamnamesi yasalaşmadan 50 yıla yakın yürürlükte kaldı.

CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE KÖMÜRÜN HİKAYESİ...

Osmanlı döneminde kömür madenlerinde taşeron işletmeciliği ve geçici işçiliğe dayalı üretim ilişkileri ile işçilerin ağır çalışma ve yaşam koşulları Cumhuriyet döneminde de devam etmiştir. 1921'de çıkarılan Amele Kanunu, madenlerde çalışanların haklarını düzenlemeye yönelik olsa da fiiliyatta işçilerin haklarını gözetecek bir denetim mekanizması olmadığından fiili olarak bir karşılığı olmamıştır.

1923 yılında ülkeyi saran grev dalgasına Zonguldak kömür işçileri de katılmıştır. Kanuni haklarının uygulanmasını isteyen işçilerin, keyfi yevmiye kesintileri, cezalar, uzun çalışma saatleri, adaletsiz ücret sisteminden şikâyetleri üzerine grevler başlamış, ancak hükümet tarafından grevler bastırılmıştır.

1930'larda sanayileşme planlarıyla birlikte kömür, devlet için iyice önem kazanmıştır. Devlet kömür üretimini artırmak için bir yandan Eti'yi (Etibank Ereğli Kömür İşletmesi) kurmuş, diğer yandan ise şirketler üzerindeki üretim baskısını artırmıştır.

Madenlerin devletleştirildiği 1940'tan 1947'ye kadar havzada uygulanan ücretli iş mükellefiyeti döneminde binlerce işçi ağır koşullarda çalıştırılmıştır. O yıllarda Türkiye'de bütün iş kazalarının neredeyse yarısı Zonguldak madenlerinde olurken, iş kazaları hayatın bir parçası haline gelmiştir. Uzun yıllar süren mücadele ve yükselen isyan sesleri sonucunda iş mükellefiyeti (İşçiler her zaman rızalarıyla çalışmaz, vergi borcu nedeniyle jandarma zoruyla toplanarak ocaklara sokulurdu.) 1 Eylül 1947'de kaldırılmıştır.

1937'de kurulan Karabük Demir Çelik Fabrikasının kömür ihtiyacını karşılayan Zonguldak Taşkömürü Havzası, 1948'den itibaren Çatalağzı Termik Santrali gibi bir büyük kuruluşun kömür ihtiyacını da karşılamaya başlamıştır.

3512 sayılı Cemiyetler Kanunu'nun 1946'da değiştirilmesiyle, önce Ereğli Kömür Havzası Maden İşçileri Derneği, arkasından 1947 yılında Ereğli Kömür Havzası Maden İşçileri Sendikası kurulmuştur. Sendika 15.000 maden işçisini örgütleyerek ertesi yıl Zonguldak Maden İşçileri Sendikası adını almıştır.

Bu sendikanın da katılımı ile irili ufaklı 7 sendika 1958 yılında birleşerek merkezi Zonguldak'ta bulunan 40 bin üyeli Türkiye Kömür Madenleri İşçileri Federasyonu'nu kurmuşlardır.

1965'te üretimi kömüre bağımlı bir başka büyük kuruluş Ereğli Demir Çelik Fabrikasının açılması, kömür üretiminin artırılmasını gerektirmiştir. Zonguldak Havzasındaki kömürün kırık faylı ve saçaklı yapısı, makineli üretimin önünde ciddi bir engel olduğu için üretim her dönem emek ağırlıklı olmuştur. Yani üretimi yükseltmenin yolu makine yatırımlarını değil işçi sayısını arttırmayı gerekli kılmış, işçi sayısının artması da sendikaların elini güçlendiren bir süreç yaratmıştır.

Kömürün altın çağı 1980'li yıllara kadar devam etmiştir. Alternatif enerji kaynaklarının ortaya çıkması, Gelişmiş Avrupa ülkelerinde kömür üretiminin durma noktasına gelmesine neden olurken, kömür üretimi emek gücünün ucuz olduğu bölgelere kaymıştır.

Özelleştirme saldırılarından nasibini maden sektörü de almış, buradaki örgütlü yapı buna engel olurken, bir çeşit arka kapıdan özelleştirme olan rödevans sistemi gündeme getirilmiştir. Rödevans bugün daha çok madencilik sektöründe, bir maden sahasının belirli bir süreliğine, alt sözleşme yoluyla bir şirkete belirli bir para karşılığında verilmesi anlamına gelir. Yani maden jargonunda rödevans taşeron sistemidir.

TASERON ÖLÜMDÜR, YASAKLANSIN!

24 Ocak 1980 yılında karar altına alınan ancak 12 Eylül askeri darbesinden sonra uygulanabilen 24 Ocak Kararları ülkemiz için bir milat olmuştur. Ülkemizin serbest piyasa ekonomisine geçişini ve uluslar arası sermaye ile entegrasyonunu amaçlayan program ilke olarak faizlerin yükseltilmesi, sıkı para ve maliye politikaları, emek ücretlerinin baskı altında tutulması, kamu mallarına zam yapılması, kamunun piyasadan çekilerek özel sektörün önünün açılmasını hedefleyen dönemin IMF programı olup, emekçilere dayatılmıştır.

ANAP hükümeti ile başlayan ve 12 yıldır AKP eliyle devam ettirilen ekonomik ve siyasal politikalar, emekçilerin her geçen gün yoksullaşmasına ve haklarının budanmasına neden olmuş, sendikasılaştırma, özelleştirme ve taşeronlaştırma uygulamalarının yaygınlaşması, iş cinayetlerinin de artması sonucunu doğurmuştur. Yaşanan bu süreç Türkiye'yi sermaye için cennet emekçiler için cehenneme çevirmiştir.

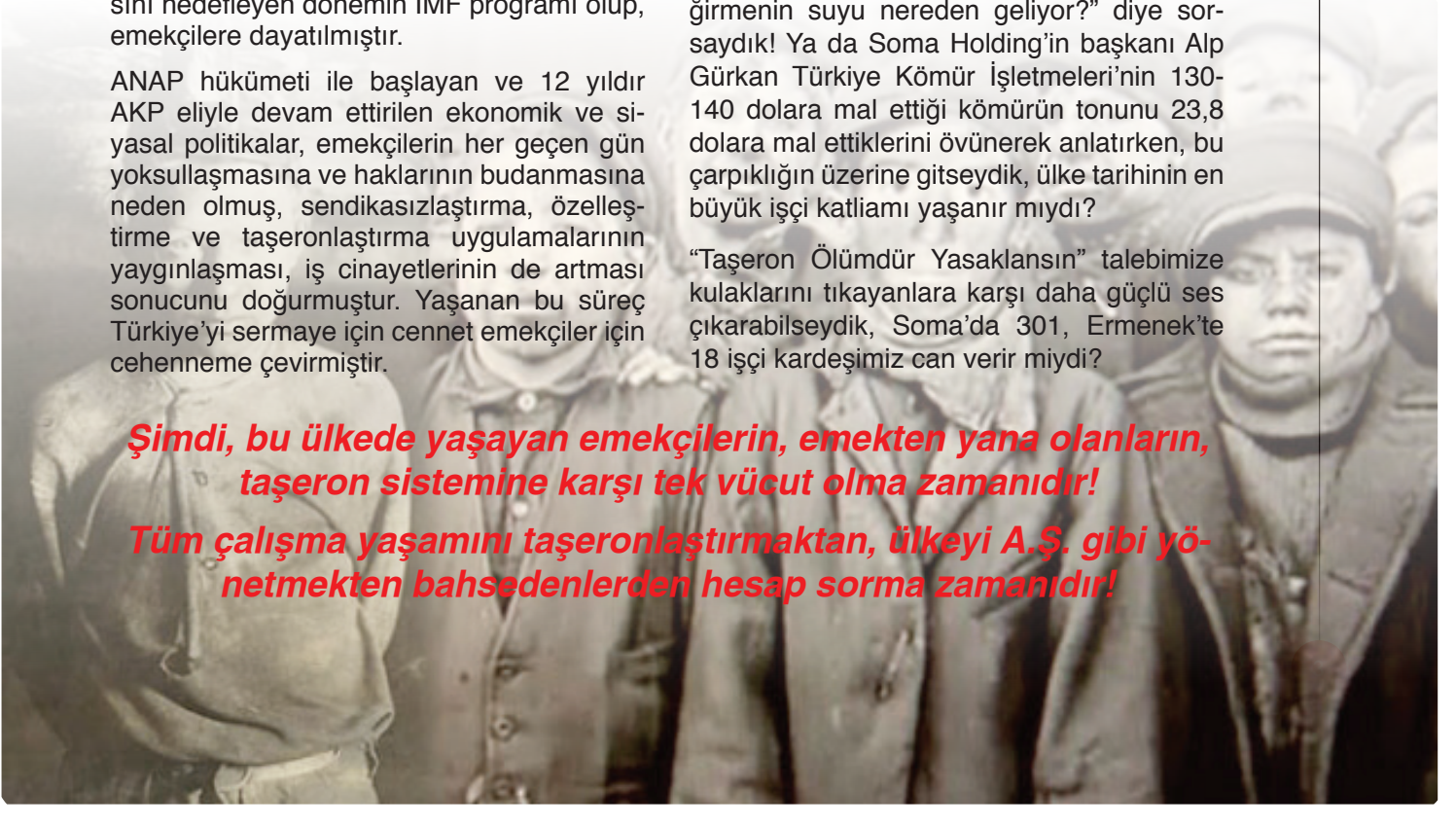
ANAP hükümetleri döneminde özelleştirmelere karşı çıkanlar geri kafalılıkla suçlanmış, 2001 krizinde, Kemal Derviş'in hazırlayıp sunduğu reçete ile tütün ekiminin sınırlandırılması dayatmasına karşı toplumda güçlü bir ses çıkmamıştır. Yaşanan bu süreç emekçileri madenlerde kötü koşullarda çalışmaya mecbur bırakmıştır.

Enerji Bakanı Taner Yıldız'ın "17 milyon ton bedava kömür dağıttık" dediğinde, "bu değirmenin suyu nereden geliyor?" diye sorsaydık! Ya da Soma Holding'in başkanı Alp Gürkan Türkiye Kömür İşletmeleri'nin 130-140 dolara mal ettiği kömürün tonunu 23,8 dolara mal ettiklerini övünerek anlatırken, bu çarpıklığın üzerine gitseydik, ülke tarihinin en büyük işçi katliamı yaşanır mıydı?

"Taşeron Ölümdür Yasaklansın" talebimize kulaklarını tıkayanlara karşı daha güçlü ses çıkarabilseydik, Soma'da 301, Ermenek'te 18 işçi kardeşimiz can verir miydi?

Şimdi, bu ülkede yaşayan emekçilerin, emekten yana olanların, taşeron sistemine karşı tek vücut olma zamanıdır!

Tüm çalışma yaşamını taşeronlaştırmaktan, ülkeyi A.Ş. gibi yönetmekten bahsedenlerden hesap sorma zamanıdır!

13 MAYIS

SOMA'YI UNUTMADIK! UNUTTURMAYACAĞIZ!

Geçtiğimiz yıl 13 Mayıs'ta saatler 15.30'u gösterirken bu defa acı haber Soma'dan geldi. İçeride 787 işçisinin çalıştığı maden işletmesinin trafosunda yangın çıkması ile başlayan facia, 301 madencinin ölümü ile sonuçlandı. Yaşanan facia ülke tarihinin en büyük maden faciası olarak tarihe geçti...

Ölüm Hep Bana, Bana Mı Düşer Usta?

Soma Davası Bizim de Davamız...

Dönemin başbakanı ilk açıklamasında "ölmek madencinin kaderinde var", "bakın Avrupa ülkelerinde bile böyle kazalar yaşanıyor" diyerek üzerinden sorumluluğu atmaya çalışmış, sonraki demecelerinde ise "madenlerimizi Avrupa standartlarına çıkaracağız. İvedilikle iş güvenliği yasalarını çıkaracağız" demiş, çıkarılan Torba Yasa ile ülkeyi taşeron cumhuriyetine dönüştürmenin adımları atılmıştır.

Geçen 1 yıllık süreçte Soma katliamının sorumlularına hak ettiği cezalar bile verilmemiştir. 8 gün süren Soma davasının ilk duruşması, tesadüf bu ki Ermenek faciası davası ile aynı gün olan 15 Haziran tarihine ertelenmiştir.

Soma'da karbonmonoksit zehirlenmesinden veya çıkan yangında yanarak ölen madencilerle ilgili siyasi iktidar gereğini yapmadığı için, bu defa 28 Ekim 2014 tarihinde Ermenek'te 18 maden işçisi boğularak hayatını kaybetmiştir.

6 Eylül 2014 tarihinde Mecidiyeköy'deki Torun Center'da yaşanan asansör faciasında da 10 emekçi hayatını kaybetmiştir.

Gün geçmiyor ki iş cinayetleri yaşanmasın. Ülkemizde her gün 5 ila 8 kişi iş cinayetinden hayatını kaybetmektedir. Bu alanda dünyada ilk sıralarda yer alan ülkemizde bir tane yetkili veya yaşananlarda birinci derecede sorumluluğu olan bakanlıklardan bir tane bile istifa yaşanmamış olması, ülke siyasetinin geldiği noktayı göstermektedir.

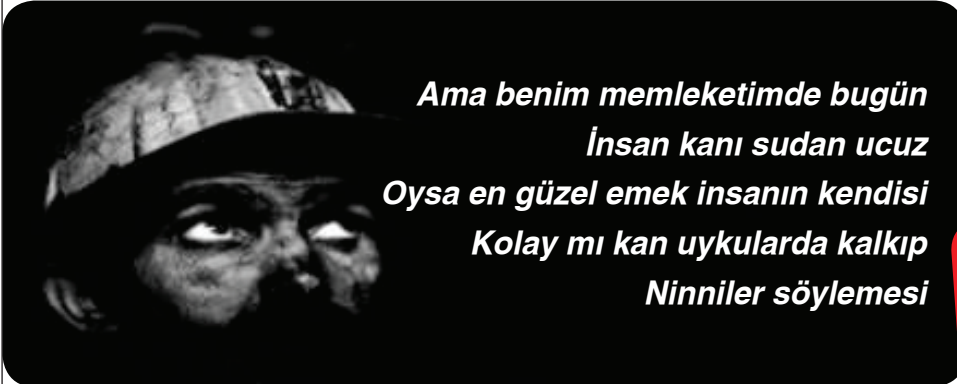
AKP'nin 12 yıllık iktidarında bunlar yaşanırken, 7 Haziran genel seçimleri için açıklanan seçim beyannamesinin de kısa da olsa yer verdikleri iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili "yaptık, yapıyoruz, yapacağız" ifadelerinin yer aldığı bölüme ilişkin; Soruyoruz?

Samimi iseniz, son bir yılda Soma'da somut olarak ne yaptınızı açıklayın?

Yerin altı değil yalnızca karanlık olan, taşeron çalışma sistemi ile her geçen gün yerin üstü de karanlığa hapsedilmektedir.

İşsizlik yani açlık korkusunun, ölüm korkusunun önüne geçtiği bir süreçte emekçiler günlük sekiz saatin üstünde açlık sınırı rakamlarının altında iş güvenliğinden yoksun çalışmak zorunda bırakılmaktadır.

TAŞERONLAŞTIRMAYA, SENDİKASIZLAŞTIRMAYA, GÜVENCESİZLEŞTİRMEYE KARŞI EŞİTLİK, ADALET, İNSANCA BİR YAŞAM, GÜVENCELİ İŞ VE GÜVENLİ BİR GELECEK TALEBİMİZDEN VAZGEÇMEYECEĞİZ!

*Ama benim memleketimde bugün
İnsan kanı sudan ucuz
Oysa en güzel emek insanın kendisi
Kolay mı kan uykularda kalkıp
Ninniler söylemesi*

**ÖLENLERİ AN,
KALANLAR İÇİN
MÜCADELE ET!**

**13 MAYIS'ta
GREV'deyiz**

